

Glasba.

Moški zbori. Uglasbil Vinko Vodopivec. Cena 1 K 60 vin. V Ljubljani 1909. Založila Katoliška Bukvarna. — To so pesmi v tistem slogu, ki večini naših zborov najbolj ugajajo: jasni, krepki, brez sentimentalnosti, brez tehniških težkoč, napevi, ki se primejo. Pa če pravimo, da so skladbe lahke, moramo takoj pristaviti, da niso brez duha, ampak splošno izrazite; zlasti lepa, mehka je „Sijaj, sijaj, lunica“. Dobro bo učinkoval šaljivi „Lepi Jurij“, če ga bo

bas-solo količakj zadel. Orlovska koračnica: „Bratom Orlom“ je pa najboljša, najbolj izrazita (zlasti trio), kar jih doslej za Orle imamo. Če bodo Orli v tem junaškem duhu delovali, kakor je koračnica v njem pisana: dobro jim! — Str. 12. imej II. tenor v 1. vrsti zadnjo noto *h* mesto *fis*; str. 13. naj dobi zbor v zadnji vrsti zloge: daj, bum, bum. Pri ženskem zboru str. 15. nasl. stoj violinski ključ mesto basovskega. Str. 18. imejta basa v 4. taktu visoki *d* mesto *h*.

To in ono.

Prepir o inferiornosti nemške katoliške literature.

Že lani smo v „Dom in Svetu“ (stran 238. Debata o „ghettu“) očrtali „Gralovo“ in „Hochlandovo“ strujo med nemškimi katoliškimi literati, ki si zdaj že tri leta stojita v ostrem peresnem boju nasproti. Zadnji čas je „Hochlandov“ urednik K. Muth izdal nasproti „Gralovcem“ ostro polemično brošuro

NADVOJVODA FRANC FERDINAND S SOPROGO
VOJVODINJO HOHENBERŠKO

„Die Wiedergeburt der Dichtung aus dem religiösen Erlebnis“ (Jos. Kösel, München 1909). Duhovito biča v njej literarno plitvost dunajskih romantikov, ki se zbirajo okrog „Grala“ in proglašajo načelo, da je katoliška umetnost v svojem bistvu romantična. Kakor že pred leti v svojih proslulih Veremundovih brošurah, tako poudarja Muth tudi v tem svojem delu, da je nemškokatoliško leposlovje daleč zaostalo v svojem razvoju za takozvano moderno umetnostjo. Več no-

tranjega življenja, več moči in samoniklosti, več živih žarkov in ognjenih barv zahteva Muth od katoliških umetnikov. Da bi mobiliziral speče umetniške sile nemških katolikov, zahteva Muth ožji kontakt s svetovno napredno literaturo, kajti le tako je mogoče razširiti in poglobiti duševni in literarni horizont nemških katoliških umetnikov.

Svetovno literaturo označuje zlasti razvoj romana in novele, ki s čudovito natančnostjo registrirata vse tresljaje moderne duše in podajeta o našem času res fotografsko natančno sliko. Muth v razvoju katoliške literature pogreša romana in novele.

Razvidno je, da Muth zahteva v umetnosti realizem, ki je dvignil roman in novelo do nepojmljive višine (Dostojevski, Tolstoj . . .). Realizem zahteva tudi za katoliško literaturo in pravi dobesedno: „Alles religiös-künstlerische Schaffen beruht auf dem Erlebnis“. ¹ V to svrhu bi bilo treba zlasti poglobiti religiozno življenje v naši družbi; religiozna vzgoja bi se morala obračati bolj na značaj in na celotno osebnost, kakor pa na razum in znanost. Poglobljeno religiozno življenje bi poglobilo katoliško literaturo. To je Muthova prva zahteva.

Drugo, kar hoče Muth, pa je večja duševna prostost ustvarjajočih umetnikov. In ravno te manjka današnjim katolikom zaradi ozkosrčnega duha, ki vlada v tradiciji katoliške umetnosti (?). Razširiti treba literarno obzorje in razviti umetniške sile tako na široko, kakor so razvili svoje sile nemški katoliki na drugih poljih, n. pr. na socialnem in na znanstvenem polju. Potreba intenzivnega znanstvenega dela je že zdavnaj priznana, a na literarno delo in življenje g'edajo katoliki ravnodušno in mrzlo.

Muthova brošura je vzbudila med pristaši „Gralovcev“ veliko razburjenje. Sedemindvajset pisateljev je podalo v mesečniku „Der Gral“ izjavo, v kateri slovesno protestirajo proti uničujoči kritiki njihovih del s katoliške strani. Med njimi najdemo pomembna imena, n. pr. Domanig, Eichert, Klatky, Kralik in dr. Izjavo, ki je po obliki malo samozavestna, je pisala neokretna roka; zato ni dosegla učinka, ki ga je nameravala.

Vkljub temu se nam zdi, da koraka „Gralova“ struja dosledno po cesti, ki vodi do zmage. Njihovo strogo katoliško stališče v umetniških vprašanjih jim kaže pravo in gotovo

¹ Die Wiedergeburt der Dichtung str. 38.